

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **M. J.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 września 2023 r.,

kasacji, wniesionej na korzyść skazanej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie

z dnia 24 stycznia 2020 r., sygn. akt IX K 753/19,

**uchyła zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karze
łącznej pozbawienia wolności i przekazuje sprawę w tej części
Sądowi Rejonowemu Lublin – Zachód w Lublinie do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 24 stycznia 2020 r., sygn. akt IX K 753/19, Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie ustalił, że M. J. została skazana prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie z dnia 11 września 2012 r., wydanym w sprawie IX K 953/12, na karę łączną 100 stawek dziennych grzywny po 20 zł stawka,

II. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 28 kwietnia 2015 r., wydanym w sprawie X K 347/14, na karę 150 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda,

III. Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z dnia 21 kwietnia 2015 r., wydanym w sprawie III K 61/14, na karę łączną roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 3 lata oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. na karę 100 stawek dziennych grzywny po 20 zł stawka; postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2019 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności,

IV. Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie z dnia 28 maja 2018 r., wydanym w sprawie IX K 198/17, na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na karę 80 stawek dziennych grzywny po 10 zł stawka, a następnie:

I. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 4 k.k. połączył karę pozbawienia wolności i karę łączną pozbawienia wolności, orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt. III i IV i wymierzył w tym zakresie M. J. karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 85 k.k. oraz art. 86 § 1, 2 i 4 k.k. połączył kary grzywny i karę łączną grzywny orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt I, II i IV i wymierzył w tym zakresie skazanej karę łączną 200 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15 zł,

III. stwierdził, że w pozostałej części połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu,

IV. na podstawie art. 63 § 1 k.k., na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt I zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 30 czerwca 2016 r.,

V. na podstawie art. 63 § 1 k.k., na poczet kary łącznej grzywny orzeczonej w pkt II, zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności skazanej w dniu 18 i 19 maja 2012 r. oraz od 5 września 2013 r. godz. 18:15 do 7 września 2013 r. godz. 14:40.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 1 lutego 2020 r., albowiem żadna ze stron postępowania go nie zaskarżyła.

Orzeczenie to w całości zaskarżył kasacją na korzyść skazanej Prokurator Generalny, który na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k., zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego i materialnego, tj. art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. oraz art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r.), polegające na zaniechaniu uwzględnienia w toku orzekania całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej oraz nieopisaniu w części wstępnej wyroku łącznego w prawidłowy sposób wszystkich skazań M. J., które powinny stanowić przedmiot rozstrzygnięcia, co skutkowało nieobjęciem węzłem kary łącznej wszystkich podlegających połączeniu kar wymierzonych skazanej poszczególnymi wyrokami jednostkowymi, z pozostawieniem do odrębnego wykonania kary roku pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 5 czerwca 2017 r. o sygn. akt IV K 523/16, utrzymanym w mocy przez Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 18 maja 2018 r. o sygn. akt V Ka 959/17 w sytuacji, gdy kara ta nie została wykonana do czasu wydania niniejszego wyroku łącznego i winna zostać połączona stosownie do treści wskazanych przepisów prawa materialnego” i wniósł o uchylenie zaskarżonego niniejszą kasacją wyroku łącznego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co umożliwia jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Jak słusznie wywiedziono w uzasadnieniu kasacji, stosownie do przepisu art. 574 k.p.k. w kwestiach nieuregulowanych w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu zwyczajnym przed sądem pierwszej instancji. Stąd też w postępowaniu tym znajduje zastosowanie art. 410 k.p.k. nakazujący, aby podstawę wyroku stanowiły wszystkie okoliczności ujawnione w toku rozprawy głównej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2014 r., III KK 220/14) oraz art. 413 § 1 k.p.k. zgodnie z którym, każdy wyrok powinien zawierać:

1) oznaczenie sądu, który go wydał, oraz sędziów, ławników, oskarżycieli i protokolanta;

- 2) datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku;
- 3) imię, nazwisko oraz inne dane określające tożsamość oskarżonego;
- 4) przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu;
- 5) rozstrzygnięcie sądu;
- 6) wskazanie zastosowanych przepisów ustawy karnej.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Sąd Rejonowy Lublin -Zachód w Lublinie orzekał w stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r., a więc w stanie, gdy przeszkodą do orzeczenia kary łącznej było wykonanie kary jednostkowej lub łącznej.

Zgodnie z treścią art. 85 § 1 k.k. (stan prawny od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r.): „Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną”. Z kolei w myśl § 2 k.k. „Podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1”.

Do warunków orzeczenia kary łącznej odnosi się także przepis art. 569 § 1 k.p.k., który w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania stanowił: „Jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby, którą prawomocnie skazano lub wobec której orzeczono karę łączną wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący lub łączny w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu”.

Z analizy akt sprawy wynika, że skazana M.J. w dniu 2 sierpnia 2019 r. złożyła w Sądzie Rejonowym Lublin - Zachód w Lublinie wniosek o wydanie wyroku łącznego i połączenie kar orzeczonych wobec niej przez Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie wyrokami w sprawach o sygn. akt: IX K 953/12, IV K 523/16 oraz IX K 198/17 (k. 2-3). Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą IX K 753/19 i załączono do niej odpisy wyroków skazanej,

figurujące w aktualnej na czas orzekania informacji z Krajowego Rejestru Karnego, w tym odpisy wyroków w sprawie:

- V Ka 1144/18 Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 4 kwietnia 2019 r. (k.24) oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie IX K 198/17 (k.21-23);
- IX K 953/12 Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 11 września 2012 r. (k.25);
- V Ka 745/15 Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 25 listopada 2015 r. zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z/s w Świdniku z dnia 21 kwietnia 2015 r. III K 61/14 (odpisy wyroków odpowiednio na k.32 i 29-31);
- X K 347/14 Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 28 kwietnia 2015 r. (k.34);
- V Ka 959/17 Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 18 maja 2018 r. utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 5 czerwca 2017 r. w sprawie IV K 523/16 (odpisy wyroków odpowiednio na k.41 i 39-40);
- V Ka 1320/16 Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 20 stycznia 2017 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z dnia 27 lipca 2016 r. w sprawie II K 684/14 (odpisy wyroków odpowiednio na k.44 i 43);
- III K 1184/11 Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z dnia 16 maja 2012 r. (k.46);
- V Ka 1142/15 Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 21 grudnia 2015 r. utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie III KK 713/15 (odpisy wyroków odpowiednio na k. 50 i 48-49).

Na rozprawie w dniu 17 stycznia 2020 r. Sąd postanowił uznać za ujawnione bez odczytania wszystkie protokoły i dokumenty, o których mowa w art. 405 § 2 i § 3 k.p.k. (k.71v).

W dniu 24 stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie wydał wyrok łączny opisując w części wstępnej cztery wyroki wydane w sprawach IX K 953/12, X K 347/14, III K 61/14 i IX K 198/17 i połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu

Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku w sprawie o sygn. akt III K 61/14 oraz Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt IX K 198/17, orzekając karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a nadto połączył kary grzywny orzeczone wyrokiem jednostkowym Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt IX K 198/17 oraz wyrokiem nakazowym wskazanego Sądu w sprawie o sygn. akt IX K 953/12, a także Sądu Rejonowego w Rzeszowie w sprawie o sygn. akt X K 347/14, orzekając karę łączną grzywny 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15 złotych.

Lektura akt sprawy uprawnia do stwierdzenia, iż Sąd Rejonowy dopuścił się rażącego naruszenia przepisu art. 85 § 1 i 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wyrokowania), które to miało istotny wpływ na treść wyroku łącznego, poprzez nieobjęcie węzłem kary łącznej kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie w sprawie IV K 523/16, mimo istnienia ku temu wszelkich przesłanek. Kara ta jest bowiem karą jednorodząwą w odniesieniu do kar orzeczonych w sprawach III K 61/14 oraz IX K 198/17.

Jak wynika z akt o sygn. IV K 523/16 Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie przedmiotowa kara roku pozbawienia wolności nie została do chwili obecnej wykonana (k. 539, 546, 550 o sygn. IV K 523/16).

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie, orzekając w omawianej sprawie rażąco naruszył art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 23 czerwca 2020 r.) oraz art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., stąd też należało uchylić zaskarżony wyrok w części zawierającej rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności i przekazać sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi, który wyda orzeczenie zgodne z prawem.

Na zakończenie podzielić należy stanowisko Autora kasacji, iż w świetle wyjaśnień skazanej z k. 63v sprawy IX K 753/19 oraz jej danych o karalności, załączonych do akt wykonawczych sprawy o sygn. IV K 523/16 Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie (k. 34 akt o sygn. IV Ko 204/21) nieprawidłowym było także połączenie przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku łącznym kary grzywny orzeczonej wyrokiem Sądu

Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. IX K 198/17 w związku z uprzednim wykonaniem tej kary przez skazaną w dniu 14 października 2019 r., a zatem przed datą wyrokowania w niniejszej sprawie. Sporządzona jednak w tym zakresie kasacja musiałaby zostać skierowana na niekorzyść skazanej, co z uwagi na termin wyznaczony przepisem art. 524 § 3 k.p.k., powodowałoby niedopuszczalność jej uwzględnienia.

Uchylenie zaskarżonego wyroku jedynie w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej pozbawienia wolności pozostaje w sprzeczności z deklarowanym w kasacji zakresem zaskarżenia „w całości” i sformułowanym w nadzwyczajnym środku zaskarżenia żądaniem uchylenia całego zaskarżonego wyroku. Nie powoduje to jednak, że kasacja nie może być uznana za oczywiście zasadną w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k., ponieważ – zważywszy także na argumenty zawarte w uzasadnieniu kasacji, podniesiony w niej zarzut dowodzi, że zaistniałe uchybienie miało istotny wpływ wyłącznie na rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności.

[ms]